

Rapport

Rapport over een klacht over het arrondissementsparket Almelo.

Datum: 16 oktober 2012

Rapportnummer: 2012/171

Klacht

Verzoekster klaagt erover dat het Openbaar Ministerie onvoldoende heeft gemotiveerd waarom het van oordeel is dat de gronden die voor de verdenking van het drugsdelict aanwezig waren, deze verdenking achteraf nog steeds rechtvaardigen en waarom het opsporingsonderzoek er niet toe heeft geleid dat voldoende aannemelijk is geworden dat zij onschuldig is.

Verzoekster klaagt vervolgens over de sepotbeslissing met betrekking tot de verdenking van meened. Het Openbaar Ministerie heeft gesteld dat de rechtbank geen aanleiding heeft gezien om te twijfelen aan de inhoud van het strafdossier en dat deze geen onrechtmatigheden heeft geconstateerd, omdat hierover niets staat vermeld in het vonnis. Verzoekster klaagt erover dat dit argument onvoldoende is onderbouwd, nu in het vonnis de bewijsmiddelen niet zijn opgenomen en ook niets is vermeld over de gevoerde verweren.

Tevens klaagt verzoekster erover dat de officier van justitie de verdenking tegen haar van meened bewijsbaar heeft gevonden. Dit valt in haar ogen niet te rijmen met alle tijd en moeite die door politie en justitie is gestoken in dit verhoor en het feit dat al direct na haar uitgebreide verhoor de officier van justitie de beslissing heeft genomen de zaak te seponeren.

Feiten

Wat is er gebeurd?

Strafzaak

Verzoeksters echtgenoot is meerdere malen wegens drugsdelicten veroordeeld. Bij de laatste drugszaak, waarvoor hij veroordeeld werd en schuldig bevonden werd aan het bezit van drugs in de echtelijke woning, raakt verzoekster ook als verdachte betrokken. Toen hij en verzoekster in het kader van het onderzoek in hun woning in hechtenis werden genomen werd rond de 700 gram cocaïne aangetroffen en een bedrag aan contant geld van ruim €16 000. Zij werd ook als verdachte aangemerkt. In de eerste plaats omdat zij kennis zou dragen van de met drugs verbonden activiteiten van haar man, maar ook omdat zij van de opbrengst van drugshandel geprofiteerd zou hebben. Ten slotte werd zij later verdacht van meened op de zitting bij de rechter in de drugszaak, omdat zij daar terugkwam op haar bij de politie afgelegde verklaringen en verklaarde dat zij bij het politieverhoor onder druk was gezet.

De kern van de klacht

Het Openbaar Ministerie heeft alle strafzaken tegen haar geseponneerd, zodat zij niet verder is vervolgd. Deels vond dit sepot plaats omdat er onvoldoende wettig bewijs was (een technisch sepot), en deels – voor de meened – omdat zij door de feiten en gevolgen getroffen is (een beleidssepot). Waar het verzoekster om gaat is dat zij bij het verkrijgen van werk op basis van een opleiding die zij inmiddels heeft genoten geen problemen ervaart met het al dan niet krijgen van een verklaring omtrent het gedrag (VOG). Voor een VOG maakt het uit of er een technisch of een beleidssepot is opgelegd. Beleidsregels bepalen dat een technisch sepot niet wordt betrokken bij de beoordeling van een aanvraag van een VOG. Het gaat dan bijvoorbeeld om een sepot dat is toegekend op basis van het feit dat er sprake is van onvoldoende wettig bewijs (sepotcode 02). Als iemand ten onrechte als verdachte is aangemerkt (sepotcode 01), is er ook sprake van een technisch sepot. Deze code komt echter niet voor in de justitiële systemen en wordt alleen daarom al niet meegenomen bij de beoordeling of een VOG moet worden afgegeven. In het geval van een beleidssepot wordt daar wel naar gekeken. Een voorbeeld daarvan is het zijn getroffen door de feitelijke gevolgen (sepotcode 52).

Klachtbehandeling door de hoofdofficier van justitie

Verzoekster is – samen met haar echtgenoot en de broer van een andere verdachte in de drugszaak – naar aanleiding van een brief van 29 oktober 2010 bij de Nationale ombudsman op gesprek geweest om de klachten toe te lichten. Het Openbaar Ministerie te Almelo heeft daarna op verzoek van de ombudsman van 27 juni 2011 alsnog op 17 augustus 2011 een beslissing genomen op haar klachten over de sepotcodes. Deze beslissing hield in dat haar klachten ongegrond werden verklaard.

Onderzoek door de Nationale ombudsman

Vervolgens heeft verzoekster zich weer tot de Nationale ombudsman gewend en op 27 december 2011 is een onderzoek naar haar klachten geopend. In het kader van dat onderzoek zijn naar aanleiding van de beslissing van het Openbaar Ministerie op de klachten van verzoekster, verschillende vragen gesteld aan de minister van Veiligheid en Justitie – waaronder het Openbaar Ministerie valt – over de motivering van de toekenning van de sepotcodes in verzoeksters strafzaken. Onder aanbieding van excuses voor de lange behandelingsduur heeft de minister op 5 juni 2012 een uitvoerige reactie gegeven op de klacht.

Visies

Wat is de visie van verzoekster?

Verzoekster heeft haar klacht hoofdzakelijk gebaseerd op de stelling dat zij van de drugshandel van haar echtgenoot niet op de hoogte was. Zij ziet in haar echtgenoot geen zakenpartner. Bovendien wilde zij op basis van bankafschriften aantonen dat haar gezin onderhouden werd op basis van het reguliere inkomen van haar en haar man. Dat ze gezien heeft dat haar man contant geld in huis telde, ziet zij los van de beschuldigingen, omdat haar man sinds ze hem leerde kennen ook handelt in partijgoederen. Dus dat tellen van contant geld was niets verdachts.

Verzoekster stelde voorts dat zij tot haar vrijlating – na verhoor – geen weet had van door haar ondertekende verklaringen van het politieverhoor omdat zij die niet had gelezen, omdat zij niet in staat was om die verklaringen in zo korte tijd te lezen. Het Nederlands is niet haar moedertaal. Zij vond de grote verschillen in de verklaringen wel vreemd. Bij haar bestaat de indruk dat de politie bewust misbruik heeft gemaakt van haar weinige kennis van de politie en politieambtenaren en haar onschuldige/naïeve houding tegenover hen.

Wat is de visie van de minister?

De minister heeft in het kader van dit onderzoek een overzicht gegeven van de feiten die van belang zijn in deze zaak en een uitvoerige toelichting op de beslissing over de toekenning van de sepotcodes. Voor de volledigheid is de tekst van dit antwoord als bijlage 1 opgenomen bij dit rapport. De minister is van mening dat het Openbaar Ministerie te Almelo terecht de klachten van verzoekster ongegrond heeft verklaard en in antwoord op haar klacht voldoende heeft gemotiveerd waarom de toegepaste sepotcodes de juiste waren.

Het drugsdelict

Hij betoogt dat de motivering van de toekenning van sepotcode 02 door het Openbaar Ministerie te Almelo als het om het drugsdelict gaat twee kantjes beslaat. Volgens de minister is er achteraf "geen twijfel (...) gerezen over de mogelijke onschuld" van verzoekster. De Nationale ombudsman neemt aan dat hiermee kennelijk wordt bedoeld, dat haar onschuld niet aannemelijk is geworden. Uit haar gedetailleerde verklaringen zou blijken dat verzoekster op de hoogte was van de drugshandel van haar echtgenoot. Het bescheiden inkomen van beide echtelieden (€ 1250 plus € 500) is volgens hem niet te rijmen met een maandelijkse hypotheeklast van € 860 per maand, de aankoop van een dure camper, een bootcruise en een vliegreis naar Suriname. Bovendien is de minister verbaasd dat verzoekster zo stellig ontkent dat zij wist van de drugshandel van haar echtgenoot. Volgens de minister is zij met hem in het huwelijk getreden gedurende zijn eerste detentieperiode wegens een drugsdelict, die liep van januari 2005 tot en met september 2006. De minister baseert zich hierbij op hetgeen verzoekster zelf tijdens haar verhoren over haar huwelijksdatum heeft verteld.

De meeneed

Wat betreft de sepotbeslissing ter zake meined stelt de minister dat het verkorte strafvonnis zoals dat bij de Nationale ombudsman bekend is, de bewijsmiddelen niet bevat. Uit de stukken die aan de uitspraak zijn gehecht waaronder het proces-verbaal van de terechtzitting blijkt dat tijdens de behandeling van de rechtszaak uitvoerig aandacht is besteed aan de stelling van verzoekster dat zij door de politie onder druk zou zijn gezet om te verklaren. De getuigenverklaringen van de zes bij het onderzoek betrokken verbalisanten tonen aan dat verzoekster er bewust voor koos om te verklaren over wat in haar huis was voorgevallen voorafgaande aan de inval van de politie. Ze vertelde dat zij van haar man wilde scheiden in het belang van haar zoon. De verklaring dat zij onder druk was gezet, komt daarom volgens de minister ongeloofwaardig over.

De minister ontkent dat de officier van justitie in de zaak waarin verzoekster was aangemerkt als verdachte van meined direct na haar verhoor van 8 september 2009 al beslist zou hebben over het sepot. De minister geeft aan dat de officier van justitie pas enkele weken na het vonnis van de rechtbank van 29 januari 2010, waarbij de echtgenoot van verzoekster is veroordeeld en waarin de rechtbank de door verzoekster afgelegde verklaringen in haar oordeel heeft meegewogen, op 19 februari 2010 de sepotbeslissing over de meined heeft genomen. Ook overigens is niet gebleken dat het besluit over het sepot al eerder bij de officier van justitie vaststond. De minister vindt op basis van de inhoud van het onderzoek ter terechtzitting dat verzoekster – waarbij hij expliciet naar enkele passages uit het proces-verbaal met een aantal concrete verklaringen verwijst – terecht als verdachte van meined is aangemerkt, zodat de sepotbeslissing op de grond dat zij door de feiten getroffen is (sepotcode 52) passend was.

Uit de overige inhoud van de brief valt af te leiden dat de minister bedoelt te zeggen dat de officier van justitie terecht de door verzoekster gepleegde meined bewijsbaar heeft geacht.

Reactie van verzoekster op het verslag van bevindingen

In haar reactie op het verslag van bevindingen liet verzoekster weten dat de minister ten aanzien van de financiële verdenking was uitgegaan van een momentopname. De minister had over het hoofd gezien dat zij slechts een korte periode een inkomen had van € 560. Voor die tijd had zij altijd een inkomen tussen de € 1000 en € 1400 gehad. Het inkomen van haar man was € 1356. Ook was haar man eigenaar van een appartement dat hij destijds had verkocht. Dit wilde zij graag opgenomen zien in het rapport van de Nationale ombudsman.

Verder herhaalde zij haar standpunt dat zij geen gebruik kon maken van haar verschoningsrecht en dat de uitspraak van de rechter in de zaak tegen haar man verkeerd werd geïnterpreteerd.

Reactie van de minister op het verslag van bevindingen

De minister reageerde ook op het verslag van bevindingen. Dit leidde ertoe dat op een enkel punt de tekst is aangevuld. Het gaat om de tekst onder de kopjes Kern van de klacht en Visie van de minister, het drugsdelict.

Beoordeling

De Nationale ombudsman toetst aan het redelijkheidsvereiste

Het redelijkheidsvereiste houdt in dat overheidsinstanties de verschillende belangen tegen elkaar afwegen en dat de uitkomst hiervan niet onredelijk is. Dit brengt met zich mee dat de overheid bij haar handelen de relevante feiten verzamelt en kijkt naar alle omstandigheden. De verzamelde gegevens worden betrokken bij de belangen die op een zorgvuldige wijze tegen elkaar worden afgewogen.

De officier van justitie heeft in beide zaken een afweging gemaakt tussen het belang van verzoekster en het algemeen belang. Verzoekster heeft een groot belang bij een technisch sepot met code 01. Zij heeft de overtuiging dat zij niet schuldig is aan enig strafbaar feit. Daar tegenover staat het algemeen belang van de rechtsorde dat de officier van justitie moet dienen.

Hoe luidt het oordeel?

Sepotcode 02 of 01 ten aanzien van het drugsdelict?

Sepotcode 01 betreft twee situaties. Ten eerste de situatie waarin (al dan niet achteraf) moet worden vastgesteld dat er op het moment waarop de betrokkene als verdachte werd aangemerkt, daartoe onvoldoende gronden bestonden. Anders gezegd: er was geen of onvoldoende verdenking. De tweede situatie is die waarin de betrokkene aanvankelijk op goede gronden werd aangemerkt als verdachte, maar achteraf moet worden vastgesteld dat het onderzoek uiteindelijk niet langer de verdenking rechtvaardigt. In deze situatie komt door nader onderzoek het oorspronkelijk vermoeden van schuld geheel te vervallen. Anders gezegd: door het onderzoek is voldoende aannemelijk geworden dat de verdachte onschuldig is.

Met de minister is de Nationale ombudsman van oordeel dat verzoekster op basis van het materiaal dat beschikbaar was, in redelijkheid als verdachte in deze strafzaak kon worden aangemerkt. De positie van verzoekster als echtgenote van iemand die bij herhaling veroordeeld is wegens drugsdelicten is lastig, vooral wanneer blijkt dat in de huiselijke omgeving druggerelateerde handelingen plaatsvinden die strafbaar zijn. Vanwege die huiselijke situatie heeft het Openbaar Ministerie in redelijkheid kunnen aannemen dat zij zich niet vrij kon pleiten van enige vorm van betrokkenheid bij de strafbare feiten van haar man en zij daarom medeverdachte was in de drugszaak tegen haar man. Ook is niet van feiten gebleken op grond waarvan achteraf bleek dat een verdenking jegens haar niet

gerechtvaardigd was. Verzoekster heeft personen in haar huis gezien die kennelijk bij drugshandel betrokken waren, zij heeft forse bedragen contant geld zien uittellen en zij heeft moeten ervaren dat de gezamenlijke huishouding met haar echtgenoot meer mogelijk maakte dan op basis van hun beider inkomen in redelijkheid te verwachten valt. De verklaringen die zij bij de politie heeft afgelegd – en die door rechtbank na het horen van de verbalisanten kennelijk geloofwaardig zijn geacht – bevestigen dat.

De klacht over toekenning van sepotcode 02 is daarom niet gegrond. De officier van justitie heeft niet gehandeld in strijd met het redelijkheidsvereiste.

De onderzochte gedraging is op dit punt behoorlijk.

Meineed?

De sepotcode 52 – dat er geen vervolging plaatsvindt omdat zij door de situatie al getroffen is – veronderstelt dat verzoekster zich schuldig heeft gemaakt aan meineed. De meineed betrof haar beschuldiging ter terechtzitting dat zij tijdens het politieverhoor onder druk zou zijn gezet en dat daarom haar verklaring niet klopt. Tijdens dit onderzoek is gebleken uit de bijlagen bij het strafvonnis welke verklaringen de verhorende verbalisanten ter zitting onder ede hebben afgelegd over de verhoren van verzoekster.

De Nationale ombudsman is van oordeel dat op basis van deze verklaringen het Openbaar Ministerie in redelijkheid heeft kunnen aannemen dat verzoekster in vrijheid verklaard heeft en niet onder druk is gezet. Verzoekster verkeerde in een complexe situatie, omdat zij enerzijds geconfronteerd werd met de directe gevolgen van de drugsgelateerde delicten begaan door haar echtgenoot en de gevolgen daarvan voor haar gezin waarvan ook haar - toen achtjarige - zoontje deel uitmaakt. Het is daarom voorstelbaar dat zij wilde verklaren tegenover de politie en op die wijze ook zich heeft opgesteld tijdens het politieonderzoek. Haar onder ede afgelegde verklaring ter zitting, dat zij bij de politie onder druk onjuiste verklaringen zou hebben afgelegd, heeft de officier van justitie daarom in redelijkheid kunnen aanmerken als meinedig. Bij de keuze van de sepotcode 52 mocht het Openbaar Ministerie daarom uitgaan van een bewijsbare verdenking van meineed gepleegd door verzoekster. Bovendien is tijdens het onderzoek komen vast te staan dat de officier van justitie niet daags na de zitting tot sepot heeft besloten, maar op een tijdstip weken later.

Beide klachten over de toekenning van sepotcode 52 wegens meineed zijn daarom ongegrond.

De onderzochte gedraging is op dit punt behoorlijk.

Slotopmerking

De Nationale ombudsman wijst er nog op dat, indien verzoekster de vraag of de meineed bewijsbaar is, aan de rechter zou willen voorleggen, de procedure van artikel 12 Wetboek

van Strafvordering daartoe de mogelijkheid biedt. Zij kan door middel van een beklag tegen niet-vervolgving aan het gerechtshof verzoeken haar vervolging te bevelen, waarna zij bij toewijzing daarvan haar vrijspraak kan bepleiten bij de rechtbank.

Conclusie

De klachten over de onderzochte gedragingen van het arrondissementsparket Almelo zijn niet gegrond.

de Nationale ombudsman,

dr. A.F.M. Brenninkmeijer

Achtergrond

Wetboek van Strafvordering (Sv)

Artikel 27 lid 1

"Als verdachte wordt vóórdat de vervolging is aangevangen, aangemerkt degene te wiens aanzien uit feiten of omstandigheden een redelijk vermoeden van schuld aan eenig strafbaar feit voortvloeit."

Dit artikel stelt aan de mate van verdenking niet de eis van een "ernstig" vermoeden, maar eist wél dat het vermoeden van schuld (het "gedaan hebben") moet steunen op feiten of omstandigheden en dat dit vermoeden bovendien naar objectieve maatstaven gemeten "redelijk" dient te zijn, dat wil zeggen "niet enkel in de oogen van den opsporingsambtenaar doch redelijk op zichzelf" (Memorie van Toelichting). Een redelijk vermoeden alleen op basis van subjectief inzicht is niet voldoende.

Sepotcodes

1. Ingevolge artikel 167, tweede lid, van het Wetboek van Strafvordering en - in het geval dat een gerechtelijk vooronderzoek heeft plaatsgevonden - ingevolge artikel 242, tweede lid van dat wetboek kan de officier van justitie, (ook) op gronden aan het algemeen belang ontleend, van (verdere) vervolging afzien. In de genoemde artikelen is het opportuniteitsbeginsel vastgelegd.

2. Er zijn twee categorieën van sepotgronden, te weten:

- het technisch sepot of haalbaarheidssepot; de verwachting is dat een vervolging niet tot een veroordeling zal leiden. Hiervan zal onder meer sprake zijn bij het ontbreken van voldoende wettig bewijs, of bij niet-strafbaarheid van daad of dader;

- het beleidssepot of opportuniteitssepot;

hoewel er een gegronde verwachting is dat de zaak, indien zij aan de rechter zou worden voorgelegd, tot een veroordeling zou leiden, wordt toch op niet-technische gronden afgezien van vervolging. Te denken valt aan situaties waarbij sprake is van een gering strafbaar feit, het een oud feit betreft, de verdachte een hoge leeftijd heeft, zijn gezondheidstoestand te wensen overlaat, wanneer hij een "first offender" is, wanneer een wetwijziging in voorbereiding is die de strafbaarheid aan de gedraging ontnemt, enz.

Instructie sepotgronden (1999) van het College van procureurs-generaal

In de Instructie sepotgronden (1999) van het College van procureurs-generaal zijn onder meer de volgende sepotcodes ontwikkeld.

"Code 01-06 *Technische sepots*

Code 01 ten onrechte als verdachte vermeld

Toelichting Iemand wordt achteraf ten onrechte als verdachte aangemerkt als gevolg van (administratieve) fouten van politie of parket, dan wel omdat op het moment van inboeking nog niet vast stond wie als verdachte moest worden beschouwd, dan wel omdat later blijkt dat de betreffende persoon ten onrechte als verdacht is aangemerkt, bijvoorbeeld na valse aangifte e.d.

Code 02 onvoldoende bewijs

Toelichting Hieronder valt onvoldoende of niet overtuigend bewezen.

Code 50-59 *Gronden samenhangende met de persoon van de verdachte*

Code 52 door feit of gevolgen getroffen

Toelichting door eigen letsel; door letsel of verlies van naasten; in zijn maatschappelijke positie of in de verhouding tot zijn naaste omgeving; door ernstige financiële schade, rechtstreeks uit het feit voortvloeiend of door verplichte schadevergoeding; door een reactie van de overheid op het gepleegde feit, welke reactie voldoende representatief, te zwaar of minder juist blijkt te zijn geweest, bijv. inverzekeringstelling, hard politie-optreden of onjuiste formaliteiten."

Aanwijzing sepotgronden van 10 augustus 2009 (2008A029) door het Openbaar Ministerie (geldend voor feiten gepleegd op of na 1 september 2009)

Op 10 augustus 2009 heeft het College van procureurs-generaal een vernieuwde Aanwijzing gebruik sepotgronden vastgesteld. Daarin is bij code 01 de volgende toelichting opgenomen:

"iemand wordt achteraf ten onrechte als verdachte aangemerkt als gevolg van persoonsverwisseling, bij administratieve fouten van politie of parket (verkeerde inboeking) of wanneer op een andere wijze later blijkt dat de betreffende persoon ten onrechte als verdacht is aangemerkt, bijvoorbeeld na valse aangifte.

deze sepotgrond dient (ook) gebruikt te worden voor die gevallen waarin aanvankelijk een verdenking op - op zichzelf - goede gronden is gerezen, maar nadien het opsporingsonderzoek heeft geleid tot het resultaat dat voldoende aannemelijk is geworden dat de verdachte onschuldig is aan het feit waarop de verdenking betrekking had."

BIJLAGE 1

Standpunt van de minister ten aanzien van de klacht.

"Bij brief van 28 december 2011, nummer 2011.10960 003, stelde u mij in de gelegenheid te reageren op de klacht van mevrouw (...) uit (...).

Naar aanleiding van uw brief heb ik het College van procureurs-generaal om inlichtingen gevraagd. Helaas heeft de behandeling van dit dossier langer geduurd dan ik wenselijk acht. Ik bied u hiervoor mijn excuses.

De klachten van mevrouw (...) (verder te noemen: verzoekster) worden door u als volgt geformuleerd:

Verzoekster klaagt erover dat:

1. De hoofdofficier van justitie te Almelo onvoldoende heeft gemotiveerd waarom hij van oordeel is dat de gronden die vóór de verdenking van het drugsdelict aanwezig waren, achteraf nog steeds deze verdenking rechtvaardigen en waarom het opsporingsonderzoek er niet toe heeft geleid dat voldoende aannemelijk is geworden dat zij onschuldig is;
2. De hoofdofficier van justitie te Almelo heeft gesteld dat de rechtbank geen aanleiding heeft gezien om te twijfelen aan de inhoud van het strafdossier en dat deze geen onrechtmatigheden heeft geconstateerd omdat hierover niets staat vermeld staat in het vonnis. Verzoekster klaagt erover dat dit argument onvoldoende is onderbouwd nu in het vonnis de bewijsmiddelen niet zijn opgenomen en ook niets is vermeld over de gevoerde verweren.
3. De officier van justitie te Almelo de zaak waarin zij was aangemerkt als verdachte van meineed, bewijsbaar heeft gevonden. Dit valt in haar ogen niet te rijmen met alle tijd en moeite die door politie en justitie is gestoken in het verhoor en het feit dat al direct na haar uitgebreide verhoor de officier van justitie de beslissing heeft genomen de zaak te

seponeren.

In een aantal nader gestelde vragen preciseert u op welke vragen de minister in ieder geval een antwoord moet geven in zijn reactie op de klachtonderdelen. De conceptreactie is zo opgesteld dat de beantwoording van al deze vragen hierin is meegenomen.

Klachtenprocedure(s)

In 2010 ontvangt de hoofdofficier van justitie te Almelo diverse klachten van een viertal betrokkenen uit een drugsonderzoek over de wijze waarop zij door leden van het onderzoeksteam behandeld waren. De klachten richtten zich o.a. op de onrechtmatige handelingen van de betrokken rechercheurs en de officier van justitie. Deze klachten zijn uitgebreid beantwoord door de hoofdofficier van justitie.

Op 29 oktober 2010 ontvangt de Nationale ombudsman een brief van dezelfde vier personen waaronder verzoekster. Alleen de klacht van verzoekster wordt door de Nationale ombudsman in behandeling genomen. In het gesprek met de ombudsman worden de klachten vertaald naar een klacht over de gekozen sepotcodes; verzoekster zou deze gewijzigd willen zien. Omdat er op dit specifieke punt van een wijziging van sepotcodes nog geen klachtenprocedure is gevolgd bij het arrondissementsparket te Almelo, wordt dit traject eerst ingezet.

Bij brief van 27 juni 2011 verzoekt de Nationale ombudsman het arrondissementsparket Almelo de klacht van verzoekster in behandeling te nemen.

Bij brief van 17 augustus 2011 stuurt de hoofdofficier van justitie te Almelo een gemotiveerde reactie op de klacht aan verzoekster waarin haar klachten ten aanzien van de gekozen sepotgronden ongegrond worden verklaard.

Bij brief van 18 oktober 2011 ontvangt de Nationale ombudsman een brief van verzoekster waarin zij meldt dat zij de klacht tegen de hoofdofficier van justitie bij de Nationale ombudsman wil voortzetten.

Op 28 december 2011 ontvangt het College van procureurs-generaal de klacht van verzoekster zoals hierboven door de Nationale ombudsman geformuleerd met het verzoek hierop een reactie te formuleren namens de Minister van Veiligheid en Justitie.

Feiten en omstandigheden zoals deze uit het politiedossier en het klachtdossier naar voren zijn gekomen

Verzoekster stelt dat zij en haar echtgenoot in augustus 2005 zijn getrouwd.

De echtgenoot van verzoekster is bij onherroepelijk vonnis van 5 oktober 2005 veroordeeld tot een gevangenisstraf van 2,5 jaar voor heroïne- en cocaïnehandel. Hij zit dan al vanaf

21 januari 2005 vast, getuige zijn detentiegegevens. Zijn detentie loopt af op 22 september 2006.

Op 6 april 2009 vindt er in de woning van verzoekster en haar echtgenoot een binnentreding door de politie plaats in aanwezigheid van een rechter-commissaris en de officier van justitie. De binnentreding wordt uitgevoerd in het kader van een strafrechtelijk onderzoek naar (internationale) handel van harddrugs (onderzoek (...)).

In de woning wordt een ruime hoeveelheid cocaïne aangetroffen alsmede een contant geldbedrag van ruim €16.000,-. Door het observatieteam was even daarvoor waargenomen dat die partij verdovende middelen eerder die middag bij de woning was afgeleverd. Verzoekster was op dat moment thuis, zoals zij ook zelf stelt in haar brief aan u van 18 oktober 2011. Verzoekster en haar echtgenoot worden beiden als verdachte aangehouden en leggen nog op diezelfde dag hun eerste verklaringen af.

In haar verklaringen bij de politie van 6 tot en met 9 april 2009 gaat verzoekster uitgebreid en gedetailleerd in op de drugsgelateerde activiteiten van haar echtgenoot. Zij stelt dat zij er al van wist toen ze elkaar 10 jaar daarvoor leerden kennen. Ook geeft zij aan dat zij hem dikwijls had gevraagd hiermee te stoppen. Zij wilde haar kind afschermen van zijn drugshandel.

In de sociale verklaring meldt verzoekster aan de politie dat zij een inkomen heeft van € 500,- per maand en dat haar echtgenoot als schoonmaker een maandinkomen heeft van € 1250,-. Ook geeft ze aan dat er maandelijks een hypotheekbedrag voor het huis van € 860,- per maand wordt afgeschreven van de rekening van haar echtgenoot.

Op 8 september 2009 dient de inhoudelijke zitting in het (...) onderzoek bij de rechtbank te Almelo. Verzoekster die als getuige is opgeroepen getuigt tegenover de rechter dat al hetgeen zij eerder bij de politie heeft verklaard, onder druk van de politie is afgelegd. De processen-verbaal klopten niet en zij wil haar verklaringen herroepen. Hierop is verzoekster door de officier van justitie aangehouden op verdenking van meened.

Het onderzoek ter terechtzitting wordt geschorst en nog op diezelfde dag wordt verzoekster uitgebreid gehoord door de officier van justitie over haar tegenover de rechtbank gestelde beweringen van ongeoorloofde druk.

Bij beslissing van 20 oktober 2009 seponeert de officier van justitie de strafzaak tegen verzoekster ter zake van verdenking tot medeplichtigheid aan drugshandel en voordeeltrekking uit een misdrijf. De sepotcode betreft 02; geen wettig bewijs.

Op 19 januari 2010 wordt het onderzoek ter terechtzitting voortgezet. Tijdens dit onderzoek zijn zes verbalisanten als getuige opgeroepen door de officier van justitie om onder ede tegenover de rechter te verklaren over de eerder door verzoekster geuite beweringen dat zij tijdens het politieonderzoek onder druk is gezet. Allen, voor zover zij bij de verhoren

aanwezig waren, spreken de beweringen van verzoekster tegen.

Bij vonnis van *29 januari 2010* van de Rechtbank te Almelo wordt de echtgenoot van verzoekster veroordeeld tot een gevangenisstraf van 10 maanden onvoorwaardelijk voor het aanwezig hebben van een grote hoeveelheid cocaïne. Hoewel de rechtbank niet wettelijk bewezen acht dat de cocaïne bestemd was voor de handel, overweegt de rechtbank ten overvloede dat alles er op wijst dat de verdachte de harddrugs aanwezig had uit puur geldelijk gewin en dat deze hoeveelheid kennelijk bestemd was voor de handel. In de overweging van de rechtbank speelt een belangrijke rol dat de echtgenoot van verzoekster reeds in 2005 was veroordeeld tot een gevangenisstraf van een aanmerkelijke duur ter zake van drugshandel.

Bij beslissing van *12 februari 2010* wordt de strafzaak tegen verzoekster inzake de verdenking tot meineed geseponeerd met code 52 (door feit en gevolgen getroffen).

Recentelijk is de echtgenoot van verzoekster bij vonnis van *8 mei 2012* wederom door de rechter te Almelo veroordeeld tot een onvoorwaardelijke gevangenisstraf van twaalf maanden voor drugshandel. Ook binnen dit onderzoek is verzoekster als verdachte/medeplichtige aangemerkt. Haar zaak werd echter bij beslissing van *12 maart 2012* door de officier van justitie geseponeerd vanwege onvoldoende bewijs (sepotcode 02).

Beoordeling van de klachtonderdelen

Klachtonderdeel 1: De hoofdofficier van justitie te Almelo onvoldoende heeft gemotiveerd waarom hij van oordeel is dat de gronden die vóór de verdenking van het drugsdelict aanwezig waren, achteraf nog steeds deze verdenking rechtvaardigen en waarom het opsporingsonderzoek er niet toe heeft geleid dat voldoende aannemelijk is geworden dat zij onschuldig is.

Vooraf

De officier van justitie staan veel sepotcodes ter beschikking waarmee hij een strafzaak kan afdoen. Behalve dat er een strikt onderscheid is in sepotbeslissingen op basis van haalbaarheidsgronden en opportuniteitsgronden (technische en beleidssepots), heeft de officier van justitie verder een behoorlijke mate van beoordelingsvrijheid om de meest geschikte sepotcode uit te kiezen. Soms komen meerdere sepotcodes in aanmerking, Aan de officier van justitie is het in dat geval om te bepalen welke sepotgrond het meest bepalend is geweest in zijn beslissing om de zaak niet voor de rechter te brengen en tot een sepot over te gaan.

Er is echter één sepotcode waarbij de officier van justitie deze beoordelingsvrijheid niet heeft. Indien een persoon ten onrechte als verdachte is aangemerkt en er achteraf gezien moet worden geconstateerd dat het uitvoeren van een strafrechtelijk onderzoek niet gerechtvaardigd is geweest, dan *moet* de officier van justitie seponeren met de sepotcode

01. Strikt geredeneerd zou het strafrechtelijk onderzoek tegen de persoon in kwestie nooit hebben plaatsgevonden indien politie en justitie op dat moment bekend zouden zijn geweest met wat later ten aanzien van de onschuld van de verdachte is gebleken. Deze redenering verklaart onder andere waarom de sepotbeslissing met code 01 niet wordt aangemerkt als justitieel gegeven in de zin van het Besluit justitiële gegevens (Bjg). De wetgever zondert de sepotbeslissing 01 nadrukkelijk uit van de justitiële gegevens in art. 7 lid 1 sub a van het Bjg waardoor deze beslissing ook niet als aantekening op de justitiële documentatie van de persoon in kwestie kan verschijnen.

Uit het bovenstaande wordt meteen duidelijk waarom de beoordelingsruimte van de officier van justitie zo klein is (en moet zijn) bij een beslissing tot sepot 01. De wetgever heeft het immers noodzakelijk geacht dat justitiële gegevens beschikbaar moeten blijven voor de goede werking van de rechtstaat. Ik verwijs hierbij naar de Wet justitiële en strafvorderlijke gegevens en het Besluit justitiële gegevens.

Justitiële gegevens zeggen iets over de betrokkenheid van een bepaalde persoon bij een strafzaak en de stand van zaken hierin. Deze kunnen hem of haar gedeeltelijk of helemaal vrijpleiten, maar kunnen ook belastend van aard zijn. Het is feitelijk *aan de wetgever* om te bepalen wanneer deze koppeling tussen persoon en strafbaar feit niet langer mag worden gemaakt. Het begrip van de wetgever 'ten onrechte als verdachte aangemerkt' in art. 7 lid 1 sub a Bjg moet dan ook zeer strikt door de officier van justitie worden geïnterpreteerd en moet zich beperken tot de vraag of achteraf is gebleken van de iemands onschuld waardoor het strafrechtelijk onderzoek tegen de persoon in kwestie onmiddellijk zou zijn stilgezet zo men hier eerder van op de hoogte was geweest.

De Aanwijzing gebruik sepotgronden van het College van procureurs-generaal (2009A016) sluit zich in de toelichting op het gebruik van sepotcode 01 aan bij deze strikte interpretatie. In de eerste plaats somt de Aanwijzing een aantal voorbeelden op waaruit met een aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid kan worden opgemaakt dat de persoon in kwestie niets met de strafbare feiten te maken heeft gehad (persoonsverwisseling, verkeerde inboeking, valse aangifte).

Per 1 september 2009 noemt de Aanwijzing gebruik Sepotgronden bovendien nog een andere situatie waarin een sepot 01 moet worden toegekend. Dat betreft die gevallen waarin aanvankelijk op goede gronden een verdenking is gerezen, maar nadien uit het opsporingsonderzoek voldoende aannemelijk is geworden dat de verdachte onschuldig is aan het feit waarop de verdenking betrekking had. Hoewel de term 'voldoende aannemelijk' enige beoordelingsruimte bij de officier van justitie lijkt te suggereren, is hiervan geen sprake. Ook hier betreft het feiten en omstandigheden die, waren zij op dat moment aan het opsporingsteam bekend geweest, zeer zeker hadden geleid tot het stopzetten van het onderzoek tegen deze persoon. Te denken valt aan een gecheckt alibi die de persoon in kwestie uitsluit als verdachte. Het moet met andere woorden gaan om strafzaken die, waren zij voor de strafrechter gebracht, waren geëindigd met een

rechttoe-rechtaan vrijspraak van de rechter omdat er nog niet het minste bewijs over blijft ten aanzien van de schuld van de persoon in kwestie.

Mijn reactie

In de eerste plaats deel ik niet de mening van verzoekster dat de hoofdofficier van justitie te Almelo in zijn reactie van 17 augustus 2011 op verzoeksters klacht een onvoldoende motivering heeft gegeven ter ongegrondverklaring van haar klacht. Ik zou hier tegenin willen brengen dat de hoofdofficier van justitie te Almelo de klacht zeer serieus heeft genomen en naast een begrijpelijke juridische uitleg ook een uitgebreid exposé heeft gegeven van de feitelijkheden en verklaringen uit het strafdossier op basis waarvan van voldoende schuld van verzoekster is gebleken ten aanzien van de gerezen verdenkingen. Ik verwijs hierbij naar de inhoudelijke onderbouwing in de brief aan verzoekster van 17 augustus 2011 van de hoofdofficier van justitie te Almelo waarbij twee A4-tjes gewijd zijn aan de motivering van de sepotcode 02 voor het drugsdelict.

Hieraan voeg ik nog toe dat uit het samenstel *van* de beschreven feitelijkheden en verklaringen volgt dat, ook achteraf bezien, geen twijfel is gerezen over de mogelijke onschuld *van* verzoekster. In al haar verklaringen heeft verzoekster consequent en gedetailleerd beschreven hoe zij op de hoogte was van de drugshandel van haar echtgenoot. Zij beschrijft hoe er vaten met chemische stoffen in haar woning werden gehaald, hoe er 's avonds vaak drugshandel werd bedreven vanuit haar keuken door meerdere personen waarvan ze wist dat deze in de drugshandel zaten, hoe drugs met pakketjes via de post vanuit Suriname door haar echtgenoot werden verstuurd, hoe zij samen met haar echtgenoot, vlak voor diens drugsreis naar Suriname, naar Rotterdam is meegegaan waarbij er ontmoetingen zijn geweest met personen uit het circuit, hoe zij zag dat haar echtgenoot iets verstopte achter de keukenplint en zij aan hem vroeg of dit drugs waren, dat zij op de hoogte was dat vanaf haar computer en op haar account reizen naar Suriname werden geboekt waarvan ze wist dat dit met drugshandel te maken had enz.

Deze verklaringen zijn zo gedetailleerd en vinden steun in diverse bevindingen van het (...) onderzoek, dat de waarde die destijds aan de verklaringen werd toegekend nog altijd zeer groot te noemen is. De verdenking tot medeplichtigheid aan drugshandel vanuit de gezamenlijke woning, is hiermee nog altijd goed te rechtvaardigen. In ieder geval was verzoekster zodanig goed op de hoogte dat het er de schijn van heeft dat zij op diverse momenten door haar man is betrokken in zijn drugszaken, ofwel mondeling door haar bijvoorbeeld uitvoerig op de hoogte te stellen, ofwel feitelijk, door haar mee te nemen naar 'zakelijke' afspraken of haar computeraccount te gebruiken voor het boeken van drugsreizen.

Het voortbestaan van een verdenking ten aanzien van het trekken van voordeel uit een misdrijf (art. 416 lid 2 Sr) acht ik evenzeer duidelijk aanwezig. Naaftrek van de hypotheek betreft het netto maandinkomen van het gezin € 1750 - € 860 = € 890,-. Een dergelijk laag

inkomen valt, na aftrek van overige vaste lasten, slecht te rijmen met de aankoop van een dure camper, een bootcruise, een reis voor twee personen naar Suriname en een rekening courant van € 2.800,-. Verzoekster moet hebben geweten dat de stapels met geld die zij dikwijls zag en waarover zij heeft verklaard, afkomstig waren van de misdrijven van haar echtgenoot. En evenzeer moet zij hebben geweten dat de uitgaven van het gezin in hoofdzaak met dit geld werden gefinancierd.

Gezien het bovenstaande acht ik verzoeksters klacht op dit punt ongegrond.

Ten overvloede merk ik op dat het mij heeft verbaasd dat verzoekster zo stellig tegenover u heeft verteld dat zij niets wist van de drugshandel van haar echtgenoot en ook nooit op de hoogte is geweest van eerdere veroordelingen van haar echtgenoot ter zake van drugsdelicten. Op basis van haar eigen informatie en detentiegegevens van haar echtgenoot kan de conclusie worden getrokken dat het huwelijk tussen beiden in augustus 2005 is voltrokken in de detentieperiode van haar echtgenoot, die namelijk loopt van 27 januari 2005 tot en met 21 september 2006.

Klachtonderdeel 2 de hoofdofficier van justitie te Almelo heeft gesteld dat de rechtbank geen aanleiding heeft gezien om te twifelen aan de inhoud van het strafdossier en dat deze geen onrechtmatigheden heeft geconstateerd omdat hierover niets staat vermeld staat in het vonnis. Verzoekster klaagt erover dat dit argument onvoldoende is onderbouwd nu in het vonnis de bewijsmiddelen niet zijn opgenomen en ook niets is vermeld over de gevoerde verweren.

Mijn reactie

Deze redenering die u namens verzoekster heeft geformuleerd, hangt mogelijk samen met de omstandigheid dat u beschikt over het *verkorte* vonnis van 29 januari 2010 van de Rechtbank te Almelo. Een verkort vonnis is een vonnis waarin geen bewijsmiddelen zijn opgenomen, noch een opgave daarvan (art.138b Sv). Een verkort vonnis kan worden aangevuld met het oog op de bewijsvoering, doch dit is slechts verplicht indien er een rechtsmiddel is aangewend.

Uit art. 365 lid 5 Sv volgt dat onder het vonnis ook zijn begrepen de stukken die aan de uitspraak zijn gehecht. Hieronder valt in ieder geval het proces-verbaal terechtzitting.

De rechtbank geeft bij zijn bewezenverklaring in het verkorte vonnis uitdrukkelijk aan wat hij in zijn overwegingen heeft meegenomen: gezien de stukken, gelet op het onderzoek ter terechtzitting, gehoord de vordering van de officier van justitie, gelet op de verdediging door en namens de verdachte gevoerd.

Uit het aan het vonnis gehechte 'proces-verbaal terechtzitting' van 19 januari 2010 blijkt dat de door verzoekster gestelde beweringen dat zij onder druk zou zijn gezet door de politie, uitvoerig tijdens het onderzoek ter terechtzitting aan de orde zijn geweest. Er zijn op

die zittingsdag op verzoek van de officier van justitie een zestal verbalisanten door de rechtbank gehoord die hebben tegengesproken dat er enige druk is uitgeoefend op verzoekster om tegen haar man te verklaren. Zij schetsen het beeld dat verzoekster juist graag over haar man wilde vertellen omdat ze vol boosheid jegens hem zat. Ook gaf ze aan dat ze van hem wilde scheiden en voor haar zoon wilde kiezen. Verder geven de verbalisanten aan de rechter een toelichting op de wijze waarop zij de verklaringen van verzoekster op papier hebben gezet, aan haar hebben voorgelezen en ter ondertekening aan haar hebben voorgelegd.

De argumentatie van de hoofdofficier van justitie dat uit het vonnis niet blijkt dat de rechter onrechtmatigheden heeft geconstateerd ten aanzien van de verklaringen die verzoekster bij de politie heeft afgelegd, is hiermee goed te begrijpen. Het uitgebreide onderzoek ter terechtzitting op dit punt, heeft de rechter niet tot het oordeel doen komen dat sprake is van onrechtmatigheden in het afleggen van de verklaringen. Daarmee zijn de uitlatingen van verzoekster tijdens de zitting van 8 september 2009 niet als geloofwaardig te beschouwen en blijkt de verdenking tot meened ook achteraf gezien gegrond te zijn geweest.

Gezien het bovenstaande acht ik ook dit klachtonderdeel ongegrond.

Klachtonderdeel 3 De officier van justitie te Almelo de zaak waarin zij was aangemerkt als verdachte van meened, bewijsbaar heeft gevonden. Dit valt in haar ogen niet te rijmen met alle tijd en moeite die door politie en justitie is gestoken in het verhoor en het feit dat al direct na haar uitgebreide verhoor de officier van justitie de beslissing heeft genomen de zaak te seponeren.

Mijn reactie

Mij is niet gebleken dat de officier van justitie kort na het verhoor op 8 september 2009 van verzoekster inzake de meened reeds een sepotbeslissing heeft genomen. Uit de justitiële documentatie van verzoekster valt af te leiden dat de officier van justitie op 19 februari 2010 heeft geseponneerd voor meened. Dit is enkele weken ná het veroordelend vonnis van 29 januari 2010 in de strafzaak tegen haar echtgenoot en daarmee ook enkele weken nadat de rechter de ter zitting onderzochte beweringen van verzoekster in zijn oordeel heeft meegenomen. Op basis hiervan heeft de officier van justitie geoordeeld dat de meened van verzoekster bewijsbaar was en derhalve een beleidssepot op zijn plaats was.

Ook van een toezegging aan verzoekster van de officier van justitie om tot een sepotbeslissing over te gaan is mij niet gebleken. Het valt niet uit te sluiten dat de officier van justitie de beslissing tot sepot aan verzoekster als optie heeft genoemd, maar ik heb dit niet kunnen vaststellen. Het noemen van de mogelijkheid tot een sepotbeslissing kan echter niet worden gelijkgesteld met een daadwerkelijke sepotbeslissing. In ieder geval kan hier niet uit af worden geleid dat op dat moment al voor de officier van justitie

vaststond dat zij zou gaan seponeren met een beleidssepot.

De beslissing tot een sepot 52 vind ik terecht. De bevindingen van het onderzoek naar meineed, vooral die bevindingen die tijdens het onderzoek ter terechtzitting op 19 januari 2010 naar voren zijn gekomen, overtuigen dat de beweringen van verzoekster niet strookten met de werkelijkheid. Op geen enkele manier is gebleken dat zij onder druk zou zijn gezet door de politie. Dat de officier van justitie heeft gekozen voor de code 52 hangt samen met het feit dat verzoekster veel zorgen heeft gehad over haar zoon tijdens haar aanhouding waardoor waarschijnlijk haar proceshouding om te verklaren tegen haar man mede is bepaald. In het verhoor naar aanleiding van de verdenking tot meineed stelt zij: 'Ja, ik voelde me wel een beetje onder druk want als ik had geweten dat het mijn zoon goed gaat dan had ik toch in een hele andere houding gezeten dan met die spanning want ik wist het zelf niet. Mijn zoon die was nog nooit drie dagen van mij weg.'

Onderstaand volgen enkele citaten uit het onderzoek ter terechtzitting die de verdenking van meineed ondersteunen:

Getuige 4:

'Direct nadat mevrouw de verhoorkamer had betreden, begon ze haar verhaal te vertellen. Ik had haar voordien gewezen op haar verschoningsrecht. In het kort had ik haar uitgelegd wat het verschoningsrecht inhoudt. Ze wilde heel graag vertellen hoe het precies zat met haar man en ze liet weten hem helemaal zat te zijn.'

'Vervolgens heb ik, voor zover ik mij herinner, op de monitor de verklaring met haar doorgenomen en eventuele fouten verbeterd. Daarna is haar verklaring uitgeprint waarna deze door haar is ondertekend. Ik heb de verklaring aan haar voorgelezen.'

'Mevrouw verklaarde geheel uit zichzelf en vrijwillig. (...) Ik kan mij herinneren dat er tijdens het verhoor van mevrouw nog wel over haar zoon gesproken is. Ze vroeg hoe het met hem ging. Ik wist dat op dat moment niet, hetgeen ik haar ook gezegd heb. Ik heb niet gemerkt dat zij zich ongerust maakte over haar zoon. Haar was immers verteld dat er iemand was benaderd om haar kind op te vangen. Ze was alleen maar boos op haar man.'

Getuige 5:

'Tijdens haar verhoor is nog wel haar zoontje ter sprake geweest. Ik heb haar toen verteld hoe het met hem ging want ze maakte zich zorgen om hem. Dat had echter naar mijn mening geen invloed op de inhoud van de door haar afgelegde verklaring.'

'Een door mij afgenomen verklaring wordt altijd, nadat deze is uitgetypt, door mij voorgelezen. Ik begin doorgaans tijdens het afleggen van de verklaring gelijk te typen. Ik lees dan telkens stukjes voor en uiteindelijk nog eens de gehele verklaring. Daarna vraag ik of de betrokkene de verklaring zelf nog eens wil doorlezen. Van enige tijdsdruk is bij

haar verhoor nooit sprake geweest en ik heb haar niet opgejaagd bij het doorlezen van haar verklaring.'

Getuige 6:

'Het viel mij op dat ze direct vanaf het begin voluit haar verhaal kwijt wilde over haar man. Het was opvallend dat zij daarover zo open was.'

'Ze was heel stellig. Ze zei ondermeer dat zij blij was met de aanhouding van haar man omdat zij wilde dat hij met de handel ging stoppen. (...) Ze sprak voortdurend verwijtend over haar man.'

In het licht van bovenstaande verklaringen is de verdenking van meened door verzoekster nog altijd te rechtvaardigen.

Ook dit klachtonderdeel acht ik ongegrond.

Conclusie

Ik acht geen van de klachtonderdelen van verzoeker gegrond."